

शनित र समृद्धिको संवाहक...

गौतमबुद्ध सन्देश

www.gautambuddhasandesh.com

वर्ष: १०

अड्डक : ५

२०८० चैत २ गते शुक्रवार

15 March. 2024, Friday

राष्ट्रिय दैनिक

पृष्ठ सङ्ख्या : ८

उपभोक्ता हक्को रक्षा गरौ,

विश्व उपभोक्ता दिवस

मत्यरूपमा मनाओ ।

अनुरोधक

लुम्बिनी प्रदेश सरकार

गृह मन्त्रालय

राष्ट्रीय उपत्यका (देउखुरी), नेपाल

सिंचाइ सुविधाको लोभमा जग्गा दिए, पानी आएन

मंगलवारी पाण्डे

बुटवल, चैत १ ।

भाण्डे आधा अर्ब रूपैयाँको लगानीमा सात वर्ष पहिले रोहिणी सिंचाइ आयोजनाको काम सुरु हुँदा तिलोत्तमा नगरपालिका-१२ प्रगतीनगरको सुककुमारी थारुलाई अब सिंचाइको अभावमा खेत बाँको राख्यार्थे समस्याको अन्त्य हुँच भन्ने लागेको थियो ।

आफूहरूको जमिनको सिंचाइका लागि निर्माण गरिने सिंचाइ आयोजनामार्फत सडक, खानेपानी, पर्यटन लगायतका क्षेत्रको विकासमा ठूलो सहयोग पुगे सुन्दर सपना देखाइएपछि सुककुमारीले आयोजनाका लागि आफूले उपभोग गर्दै आएको जग्गासमेत छोडिएपकी थिइन् ।

विकास निर्माणले गाउँ खोज्दै आएको भन्दै स्थानीय टेकबहादुर आलेले पनि आफ्नो चार कट्टा खेतीयोग्य जमिन

सिंचाइ आयोजनाको बाँध निर्माणका लागि छाडेका थिए ।

सिंचाइको बाँध बनेपछि बाँधो छोडनुपर्ने खेतीयोग्य जमिन हराभरा हुँच भन्ने उनको विश्वास थियो ।

तर अहिले उक्त सिंचाइ आयोजना सुककुमारी र टेकबहादुर मात्र होइन तिलोत्तमा र देवदहका समै किसानहरूका लागि समस्या बनेको छ ।

नजिकै खोला भएर पनि सिंचाइको सहज सुविधा नहुँदा तिलोत्तमा र देवदह नगरपालिकाका समै विगाह खेतीयोग्य जमिनमा खेतीका लागि आकाशो पानीको भर पनुपर्ने बाध्यता छ ।

किसानहरूको सोही बाध्यतालाई मध्यनजार गर्दै २०७४ सालमा ४७ कोड २४ लाख ८६ हजार रूपैयाँको लागतमा रोहिणी सिंचाइ परियोजना शुभारम्भ गरिएको थियो ।

► बाँकी पृष्ठ ३ मा...

प्राकृतिक स्रोतको वैज्ञानिक उत्खनन र उपयोग हुनुपर्छ : सांसद् घिमिरे

गौतमबुद्ध सन्देश

काठमाडौं, १ चैत ।

प्रतिनिधिसभा सदस्य बासुदेव घिमिरे प्राकृतिक स्रोतसाधनको वैज्ञानिक र दीपो उत्खनन् तथा उपयोग गर्ने विषयमा नीतिगत व्यवस्था हुनुपर्ने बताएका छन् । बिहीबार संसद बैठकमा निर्माणमुखी सामग्रीको व्यवस्थापन तथा नियमन सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक माथिको छलफलमा भाग लिँदै सांसद् घिमिरे वातावरणीय प्रभाव नर्पने गरी ठूला चड्डानी पहारदेखि बन सम्पदाको उपयोग गर्न सक्ता त्यसले मुलुकको अर्थतन्त्रमा ठूलो टेवा दिने बताए ।

बनमा रुखहरू कुहिँए गएका तर फर्निचर आयात बढ्दै गएको उल्लेख गर्दै सांसद् घिमिरे वातावरणीय असर नर्पने गरी मौजुदा प्राकृतिक स्रोतसाधनको कानूनसम्मत उपयोग गर्न पाउने व्यवस्था गर्नुपर्नेमा जोड दिए ।

संसदमा पेश भएको विधेयकले निर्माण सामग्रीको उत्खनन, संकलन, प्रशोधन, विक्रीको सम्बन्धमा आवश्यक निर्णय गर्ने अधिकार स्थानीय सरकारलाई दिएको छ । तर, त्यसमा विभिन्न समस्या देखिएपछि सरकारले यो विधेयकल्याएको हो ।

तीन दिन मात्रै चलेर लुम्बिनी प्रदेशसभाको हिउँदे अधिवेशन अन्त्य

बुटवल ।

तीन दिनमात्रै चलेको लुम्बिनी प्रदेशसभाको हिउँदे अधिवेशन अन्त्य गरिएको भन्दै नेकपा एमालेले आपत्ति जनाएको छ । लुम्बिनी प्रदेश सरकारले प्रदेश सभाको हिउँदे अधिवेशन अन्त्य गरेको पत्र विहिबार प्रदेश प्रमुख अधिक शेरचनको कार्यालयलाई पठाएको हो । मुख्यमन्त्री डिल्टी चौधरीले फेस गर्न नसक्ने भएपछि सदन छलन अधिवेशन नै अन्त्य गरेको एमालेले आरोप लगाएको छ । चैत ४ गते बोलाइएको तेस्रो अधिवेशनको चौथो बैठक अन्तिम समयमा स्थगित गरिएको हो । फागुन २३ गते यसअधिको सत्ता साफेदार नेकपा माओवादी केन्द्रले समर्थन फिर्ता लिएपछि मुख्यमन्त्री चौधरी अहिले अल्पमतमा छन् । सरकारका प्रवक्ता गृहमन्त्री सन्तोष पाण्डेले सदन स्थगित गरेर प्रदेश प्रमुखकोपा पठाएको स्वीकार गरे । 'तत्काल सदनमा कुनै विषय भएन र बिजेस नभएकोले स्थगित गरिएको हो, बदलिँदो समीकरणले

विश्वासको मत नि लिनुपर्ने हुनसक्छ त्यो समयमा पुनः आब्हान हुँच, उनले भन्ने । प्रदेश सभा सचिव दुर्नीम पुनले सदन स्थगित भएको कुरा बाहिर सुनिए, पनि औपचारिक जानकारी नआएको बताए । नेकपा एमाले संसदीय दलका नेता लिला गिरीले मुख्यमन्त्रीले प्रदेश सभालाई छलनका लागि सभालाई हठात स्थगित गरेको बताए । प्रदेश प्रमुखको कार्यालयमा फागुन ३० को मिति राख्न चैत १ मा सरकारले पठाएको पत्र फिर्ता पठाइएको छ । 'पुरानो मितिको पत्र बुझेने कुरा भएन, सदन स्थगित भएको पत्र हिजोको मितिमा आएको थियो तर हामीले नबुझेको हो प्रदेश प्रमुख सार्विकालयले भन्न्यो । प्रदेश प्रमुखको कार्यालयले पूरानो मितिको पत्र नबुझेपछि पुनः आजकै मिति राख्न चैत १ मा सरकारले पठाइएको ।

सरकारको उक्त निर्णयसँगै विहिबार दिँदो नै नेकपा एमाले संसदीय दलका नेता लिला गिरीसहितका नेताहरूले प्रदेश प्रमुख शेरचनलाई भेटेर छलफल गरेका छन् ।

खुल्यो ! खुल्यो !! खुल्यो !!!

"खेल खेलौं शारीरिक तथा मानसिक रूपमा स्फुर्त बनौ ।"

**बालबालिका तथा युवा युवतिमा
लोकप्रिय बन्दै गएको स्केटिङ्ग अब**

**कोटीहवा मै
२०८० चैत १ गतेदेखि**

कोटीहवा स्केट पार्क

कोटीहवा-१४, रुपन्देश्वर
पर्ल माध्यमिक विद्यालयको अगाडी

सम्पर्क:

९८०६४८२०३३

९८४७४४४११२

सम्पादकीय

विहारमा व्यापार नगर

लुम्बिनी यस क्षेत्रको उत्कृष्ट र लोकप्रिय पर्यटकीय गन्तव्य हो। वर्षेनी भण्डै १ लाख विदेशी पर्यटकले भ्रमण गर्ने लुम्बिनीमा आन्तरिक पर्यटक संख्या निकै बढी छ। तर, पर्यटकहरूको आकर्षक गन्तव्य हुँदा पनि यस क्षेत्रमा पर्यटन उद्योगको विकास हुन सकेको छैन। बुद्ध जन्मस्थल लुम्बिनीलाई लक्षित गरी भैरहवामा गौतमबुद्ध अन्तर्राष्ट्रीय विमानस्थल निर्माण भए पनि यहाँबाट अन्तर्राष्ट्रीय उडान हुन नसकदा पर्यटक लक्षित होटल, रेष्टुरेण्टहरूको अवस्था संकटमा छ। लुम्बिनीमा मात्रै विगत १ वर्षमा भण्डै एक दर्जन होटल बन्द भइसकेका छन् भने अरु पनि निकै दयनीय अवस्थामा छन्। स्थानीय होटल व्यवसायीहरू थुप्रै होटल बन्द हुने अवस्थामा रहेको बताउँछन्। बैंकबाट कर्जा लिएर व्यवसाय सुरु गरेका व्यवसायीहरू किस्ता तिर्न नसकेर हैरानीमा छन्। पर्यटक खासै आउँदैनन्, कर्मचारीलाई तलब दिन धौधौ छ, त्यसमाथि बैंकको कर्जा। अधिकांश होटल रेष्टुरेण्टको अवस्था यस्तै छ।

एकातिर होटल व्यवसाय सुनसान छ भने अर्कातिर लुम्बिनी धुम्न आउने विदेशीहरू अन्तर्राष्ट्रीय बौद्ध विहारहरूमा रहेका गेष्ट हाउसमा बस्ने गरेका छन्। बसमा सिधै विहारका गेष्ट हाउसमा जाने र त्यहीबाट फर्किने हुँदा व्यवसायीले लिने लाभ विहारहरूले लिएका छन्। यसले गर्दा एकातिर व्यवसायी मर्कार्मा छन् भने अर्कातिर राज्यले पाउने कर समेत छलिएको छ। यो समस्या दशकौदेखि उठिरहेको छ, व्यवसायीले उठाइरहेका छन्। तर, राज्यको नीति र लुम्बिनी विकास कोषको उदासिनताले समस्या समाधान हुन सकेको छैन। व्यवसाय नै धरासायी बनेपछि फेरि लुम्बिनीका होटल व्यवसायीहरूले बौद्ध विहारमा पर्यटक राख्न रोक लगाउनुपर्ने माग गर्दै लुम्बिनी विकास कोषलाई ज्ञापनपत्र बुझाएका छन्। व्यवसायीको समस्या जायज छ, कोषले सुन्नुपर्छ। धर्मका नाममा खोलिएका विहारहरूले पर्यटक राख्न पाउँदैनन्। कहिलेकाही आउने उनीहरूका पाउनालाई राख्नु स्वभाविकै हो, तर व्यवसायिक रूपमा गेष्ट हाउस चलाउन छुट दिनहुँदैन। पर्यटन व्यवसायीलाई बचाउनु कोष र सरकारको पनि दायित्व हो। यो विषयलाई व्यवसायीले वर्षौदेखि उठाउँदै आएको भए पनि सुनुवाई हुन सकेको छैन। कोषले विहारका गेष्ट हाउसमा निश्चित बौद्ध भिक्षुहरूलाईबाहेक अन्यलाई व्यवसायिक रूपमा बस्न नपाउने नीति बनाओस्। सधैंभरी यो विषय उठाइरहनु भन्दा व्यवसायीले पनि पार लगाएरै छाडुन। ज्ञापनपत्र दिने, दुई/चार दिनपछि आफै सुस्ताउने होइन कि नीति नै बनाउन दबाब दिने काम होटल व्यवसायीले गर्नु। व्यवसायी पाहुना नपाएर मर्ने विहारहरूले व्यापार गर्ने अवस्था अन्त्य होस्।

जीवनउपयोगी शिक्षाको आवश्यकता

दग्धहादुर बुद्धाथोकी

शिक्षा र गुणस्तरीय शिक्षा पृथक कुरा हो। गुणस्तरीय शिक्षाले विद्यार्थीको भविष्य भव्यता र सुरक्षित उपादानका लागि गुणस्तरीय शैक्षिक संस्था आवश्यक पर्छ भनेर बुझ्नुपर्छ। जहाँसम्म हाम्रो शैक्षिक गुणस्तरको सवाल छ, पाद्यक्रमलाई चाखलाए बनाउन सकिएको छैन, बरु अध्ययनको नाममा विद्यार्थीले मानसिक तनाव बेहोर्नपर्ने बनाइएको छ। हाम्रो शैक्षिक प्रणालीले विद्यार्थीलाई ज्ञान मात्र बाँझ्ने गरेको छ, जीवनोपयोगी सीप सिकाउन सकेको छैन। प्राथमिकतहाको शिक्षामूलतः प्रतिविकासमा मुखरित हुनुपर्छ। तर, प्राथमिक तहमा अनुशासन, आचरण, नैतिकता र सुफुभुक केन्द्रित पठनपाठनमा ध्यान पुन सकेको छैन। किताबी ज्ञानमा जोड दिएको मात्र छैन, बल्कि बालबालिकाले बोक्न नसक्ने पुस्तक र नानार्थीका विषयवस्तु लाद्ने गरिएको छ। शैक्षिक सरन प्राप्त भइसकदा पनि पुस्तक प्राप्त गर्न नसकेका कैनून नजिर छन्। निम्न माध्यमिक तथा माध्यमिक तहको शिक्षा मूलतः समर्पित क्षमता विकासमा मुखरित हुनुपर्छ। तर, निम्न माध्यमिक तथा माध्यमिक तहमा अध्ययन गर्नुपर्ने विषयवस्तुको वास्तविक प्रयोग तथा उपयोगिता ध्यान पुन सकेको छैन। प्रयोगात्मक शिक्षाको नाममा कम्प्युटर साइन्समा टाइपशाला, माइक्रोसफ्ट वर्ड वा एक्सेलमै सीमित गर्ने कार्य भएको छ। अन्य प्रयोगात्मक भनिएका विषयहरूको सिकाइ पनि योभन्दा फाँक छैन। विषयगत ज्ञान भएका शिक्षक तथा प्रयोगशालाको अभाव छ। विगतका पाद्यक्रममा समाविष्ट संस्कृत शिक्षा, नैतिक शिक्षा, शारीरिक शिक्षा, भूोल, इतिहासजस्ता विषयहरूलाई उक्त मुलुकमा उपादान हुने वस्तु तथा सेवाको ऐट्नाराइट, कपिराइट वा ट्रेडमार्क निर्माणमा योगदान पुर्याइरहेका छ।

त्यसै गुणस्तरकै कारण एप्पल, माइक्रोसफ्ट, एमेजोन, टेस्ला, अलिबाबा, गुगल, सामसुङ, फेसबुकजस्ता टेक्नो कम्पनीहरूको नेटवर्क मर्लिंगलियन डलर पुगेको हो। टोयोटा, नेस्ले, जोनसन एन्ड जोनसन, युनिलिम, कोककोलाजस्ता कमोडिटी कम्पनीको नेटवर्थलाई टेक्नो कम्पनीहरूले पछाड पार्सुको मूल कारण नवप्रवर्तन ९३नोभेसन० हो। यसको अर्थ अहिले गुणस्तर ९८वालिटी० भन्दा नवप्रवर्तनले महत्व पाएको छ भने हो। जुन मूलतः गुणस्तरीय शिक्षाकै उपज हो। यसकारण कि, नवप्रवर्तनीय ९३नोवेटिम वेस्ड० कम्पनीहरूले औसत ९८ प्रतिशत मानवुँजी उपयोग गर्दै गर्दा कमोडिटी बेस्ड कम्पनीहरूले ३५ प्रतिशत मात्र मानवुँजी प्रयोग गर्ने गरेका छन्। मानवुँजीको

त्यसै गुणस्तरकै कारण एप्पल, माइक्रोसफ्ट, एमेजोन, टेस्ला, अलिबाबा, गुगल, सामसुङ, फेसबुकजस्ता टेक्नो कम्पनीहरूको नेटवर्क मर्लिंगलियन डलर पुगेको हो। टोयोटा, नेस्ले, जोनसन एन्ड जोनसन, युनिलिम, कोककोलाजस्ता कमोडिटी कम्पनीको नेटवर्थलाई टेक्नो कम्पनीहरूले पछाड पार्सुको मूल कारण नवप्रवर्तन ९३नोभेसन० हो। यसको अर्थ अहिले गुणस्तर ९८वालिटी० भन्दा नवप्रवर्तनले महत्व पाएको छ भने हो। जुन मूलतः गुणस्तरीय शिक्षाकै उपज हो। यसकारण कि, नवप्रवर्तनीय ९३नोवेटिम वेस्ड० कम्पनीहरूले औसत ९८ प्रतिशत मानवुँजी उपयोग गर्दै गर्दा कमोडिटी बेस्ड कम्पनीहरूले ३५ प्रतिशत मात्र मानवुँजी प्रयोग गर्ने गरेका छन्। मानवुँजीको

उच्च शिक्षित विद्यालय तहको शिक्षा मूलतः शोध-क्षमता र विशिष्टीकरण केन्द्रित हुनुपर्छ। तर, शोध-अनुसन्धान र विज्ञान विकासमा विश्वविद्यालयहरू चुकेका छन्। शैक्षिक संकायहरू असान्दर्भिक छन्। त्रिविलाई विशाल, केन्द्रीकृत र भद्र बनाइएको मात्र छैनस वस्त्रो शैक्षिक प्रशासन नाजुक छ। प्राज्ञलाई शैक्षिक स्वायत्तता प्रदान गरिएको छैन। रामा भनिएका चिकित्सा, इन्जिनियरिङ वा चार्टर्ड एकाउटेन्सीजस्ता विषयहरू तीक्ष्णताभन्दा खर्च गर्ने सक्ने आर्थिक हैसियतका आधारमा प्राप्त गर्न सक्ने शैक्षिक पद्धति विकासमा गरिएको छ। परीक्षा लिएको १२-१५ महिनासम्म पनि नतिजा प्रकाशन गर्नु दुर्लभजस्तै छ। शैक्षिक गुणस्तर सुधारार्थ उच्च शिक्षा आयोगको स्थापना गरिएको भए तापनि नतिजा प्राप्त गर्न सकिएको छैन। प्राज्ञको नियुक्ति गर्दा कार्यक्रममा आवाहन गरिएको छ। अपेक्षा गरिएको छ।

शैक्षिक क्षेत्रलाई गुणस्तरीय बनाउन सकिएको छैन। शैक्षिक विद्यमा रेहेका कमी-कमजोरीहरू संशोधन वा परिमार्जन आवश्यक पर्छ। यस्ता संशोधन वस्तुनिष्ठ र उद्देश्यमुखी हुनुपर्छ। तर, हाम्रो शैक्षिक क्षेत्रमा पद्धतीय सुधारको नाममा एसएलसीलाई-एसई, प्रवीनित प्रमाणपत्रलाई-१२ कक्षा, अंक वा प्रतिशत ९८वालिटन० लाई-श्रेणी ९८डिड०, वार्षिक पद्धति ९८सुल०लाई-६ महिने ९८मेस्टर०, दुर्वर्षे स्नातकलाई-चारर्वे बनाइएको छ। पाद्यक्रम परिमार्जनको नाममा उही शर्षकलाई तलमाथि पार्ने वा एउटा कक्षा वा सेमेस्टरमा अध्ययन गर्नुपर्ने विषयहरूलाई अकी कक्षा वा सेमेस्टरमा समावेश गर्ने कार्य भएको छ। गुणस्तर सुधारका लागि अतिथि प्रायाधारक ९८स्ट लेक्चर, स्थलगत अवलोकन ९८फिलूट भिजिट, कार्यभार सोपन ९८साइनमेन्ट० र शोध-अनुसन्धान थोबहुत हुने गरे तापनि आशातीत नतिजा प्राप्त हुन सकेको छैन।

अन्य क्षेत्रमा असफल भएका व्यक्ति शिक्षण पेसामा आउने संस्कार निर्माण गरिएको छ। शिक्षकले आर्जित ज्ञानलाई व्यवहारमा उत्तर्ने गरेको विरलै पाइँछ। जसले जीवनमा कुनै व्यापार-व्यवसाय नै गरेको छैन उसले बीबीै वा एमबीएजस्ता संकाय हाँक्ने गरेको छन्। शिक्षकलाई अध्ययनशील, प्रविधिमैत्री र शोधक बनाउन सकिएको छैन। आवश्यकतामा गर्नुपर्ने विषयहरूलाई अकी कक्षा वा सेमेस्टरमा समावेश गर्ने कार्य भएको छ। गुणस्तर सुधारका लागि अतिथि प्रायाधारक ९८स्ट लेक्चर, स्थलगत अवलोकन ९८फिलूट भिजिट, कार्यभार सोपन ९८साइनमेन्ट० र शोध-अनुसन्धान थोबहुत हुने गरी तापनि आशातीत नतिजा प्राप्त हुन सकेको छैन।

गुणस्तरीय शिक्षाका लागि गुणस्तरीय अध्ययन व्यवसायिक रूपले आवश्यक पर्छ। यसीरापि प्रायाधारक ९८स्ट लेक्चर, स्थलगत अवलोकन ९८फिलूट भिजिट, कार्यभार सोपन ९८साइनमेन्ट० र शोध-अनुसन्धान थोबहुत हुने गरी तापनि आशातीत नतिजा प्राप्त हुन सकेको छैन।

गुणस्तरीय शिक्षाका लागि गुणस्तरीय अध्ययन व्यवसायिक रूपले आवश्यक पर्छ। यसीरापि प्रायाधारक ९८स्ट लेक्चर, स्थलगत अवलोकन ९८फिलूट भिजिट, कार्यभार सोपन ९८साइनमेन्ट० र शोध-अनुसन्धान थोबहुत हुने गरी तापनि आशातीत नतिजा प्राप्त हुन सकेको छैन।

सिंचाइ...

२०७४ साल जेठ ४ गते डिभिजन कार्यालय रूपन्देहीसँग निर्माणको जिमा लिंदा निर्माण कम्पनी अर्थात् बुल जेभीते २०७७ जेठ ३ गते सम्पन्न सिंचाइ आयोजना सम्पन्न गर्ने गरी ठेक्का सम्झौता गरेको थियो।

सुरुमा स्थानीय नागरिक र किसानहरूले असहमति जनाएर अवरोध गरेपछि निर्माणमा केही ढिलाइ भयो। स्थानीयको विरोधपछि यो आयोजना सम्पन्न भएपछि तिलोत्तमा र देवदहको बीचबाट बने रोहिणी नदिमा बने जलाशयमा बुद्धको मूर्ति स्थापना गरी धार्मिक पर्यटनको रूपमा समेत विकास गर्न सकिने आश्वासन स्थानीयलाई दिइएको थियो। तर अहिले रोहिणीमा जलाशय बने त कता हो कता रिंचाइका लागि बनाइएको बाँधका कारण बाही पसेपछि खेतीयोग्य जिमिन बगर बनेको छ।

२०७८ सालमा आएको बाढीले एक विगाह खेत सबै बगर बनाइएको सुकुमारीले गुनासो गरिन्।

'बाढीले बगाएर ल्याएको गिर्भी बालुवा थुप्रिए खेत नै बगर बनेको छ, खेती लगाउन नपाएपछि हरेक वर्ष चामल समेत किनेर खानुपरेको छ,' उनले भनिन्।

गाउँमा सिंचाइको योजना सुरु हुँदा खुसी बनेको सुकुमारीले तीन वर्षदेखि खेतमा खेती गर्न पाएकी छैन्। 'सिंचाइ आयोजना सुरु हुँदा राही लागेको थियो, अहिले भने विकासको नाममा निम्त्याएको विनाशले गरिखान दिएपन,' उनले गुनासो गरिन्।

४० कोरोड रकम खर्च भइसकेपनि बाँधको गलत डिजाइन भएको भन्दै आयोजना अलपत्र परेपछि पछिल्ला तीन वर्षदेखि बाँध आसपासका बासिन्दा बाढीको त्रासमा बस्न बाध्य छन्।

देवदह-३ बसन्तपुरीको जोखनी थारुले घरमै किराना र कस्टोटिक पसल चलाएकी थिइन्।

खेतीपातीसँगै किराना र कस्टोटिक पसलको आमदानीले घरपरिवार चलाउन उनलाई सहज बनेको थियो। २०७८ सालमा आएको बाढीले घरको तल्लो तलामा रहेको पसल डुबाइदियो। गोठमा पालेका हाँस कुख्या पनि सबै बगायो।

मध्यरातमा आएको बाढी घर र गोठमा पसेपछि पाँच लाख भन्दा बढिको क्षति गराइदिएको उनले बताइन्। 'दुई तलाको घर भएकाले हामी माथिल्लो तलामा गएर ज्यान जोगायो, भुई तलामा र गोठमा भएका धनमाल र बस्तुभाउ नै बगायो। रोहिणी सिंचाइ आयोजनाको इयामकै कारण बस्ती र खेतमा बाढी पाप्यो,' उनले भनिन्, 'यो भन्दा पहिले कहिल्लै बाढी पसेपो थिएन, सिंचाइको बाँध र नहर बनेपछि बाढी सबै बस्ती र खेतमा सोफियो।' भएको चार कट्टा खेत पनि बगर बनेपछि तीन वर्ष खेती गर्न नसकेको उनले गुनासो गरिन्।

तिलोत्तमा नगरपालिकाको बडा नम्बर १० र देवदह नगरपालिकाको बडा नम्बर २ को संगमस्थल रोहिणी नदीमा ३ हजार ५ सय मिटर लम्बाइको जलाशय बनाउने र ८ सय मिटर चौडाइ ५० मिटर गहिरो इयाम बनाएर तिलोत्तमा र देवदहको १ हजार ५ सय हेक्टर खेतीयोग्य जिमिनमा सिंचाइ सुविधा पुऱ्याउने भन्दै आयोजनाको निर्माण सुरु गरिएको थियो।

कार्यालय प्रमुख दामोदर सापकोटाले आयोजना सम्पन्न नहुँदै स्थानीय बस्ती र खेतीयोग्य जिमिन डुबानमा पर्न थालेपछि अध्ययन र पुनः मूल्यांकनको लागि मन्त्रालयमा आग्रह गरिएको बताए।

'आयोजनाको भौतिक रूपमा अध्ययन र पुनः मूल्यांकनका कार्यालयलाई आग्रह गरिएको छ, मन्त्रालयले पुनः मूल्यांकनसहित डिपिआर तापाको आयोजनाको सबै काम रोकिएको छ,' सापकोटाले भने।

सापकोटाले आफू ६-७ महिना अधि मात्रै कार्यालय प्रमुख भएर आएकोले पुनः मूल्यांकन नगर्दा सम्प आयोजनाको डिजाइनमा कहाँने त्रूटी भयो भन्न नसक्ने बताए।

महालेखा परीक्षकको कार्यालयले भने आयोजनाको डिजाइन नै त्रूटिपूर्ण रहेको तथा निर्माण कम्पनी र परामर्श दाताको कमजोरी देखाएको छ।

महालेखा परीक्षकको कार्यालयले त्रूटिपूर्ण डिजाइन तापाको पार्ने, जाँच वा स्वीकृत गर्ने अधिकारी र सो कार्यमा संलग्न प्रामाण्यदाताहरूलाई कारबाही गर्नुपर्ने सुझाव पेश गरेको थियो।

'जल स्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय रूपन्देहीको रोहिणी सिंचाइ योजना अन्तर्गत हेडवर्क, गाइडवण्ड र प्रोटेक्सन निर्माण कार्यमा २० कोरोड ७७ लाख ६८ हजार रुपैयाँ र नहर संरचना बापत ८ कोरोड ७८ लाख ५१ हजार रुपैयाँ समेत कुल ३९ कोरोड ५६ लाख १९ हजार खर्च भएकोमा योजना संचालनमा देखिएन,' महालेखाले

भनेको छ।

परियोजनाको निर्माण सम्पन्न भएपछि खेतीयोग्य जिमिनमा सिंचाइको सुविधा पुने मात्र होइन तिलोत्तमा र देवदहको बीचबाट बने रोहिणी नदिमा बने जलाशयमा बुद्धको मूर्ति स्थापना गरी धार्मिक पर्यटनको रूपमा समेत विकास गर्न सकिने आश्वासन स्थानीयलाई दिइएको थियो। तर अहिले रोहिणीमा जलाशय बने त कता हो कता रिंचाइका लागि बनाइएको बाँधका कारण बाही पसेपछि खेतीयोग्य जिमिन बगर बनेको छ।

२०७८ सालमा आएको बाढीले एक विगाह खेत सबै बगर बनाइएको सुकुमारीले गुनासो गरिन्।

'बाढीले बगाएर ल्याएको गिर्भी बालुवा थुप्रिए खेत नै बगर बनेको छ, खेती लगाउन नपाएपछि हरेक वर्ष चामल समेत किनेर खानुपरेको छ,' उनले भनिन्।

गाउँमा सिंचाइको योजना सुरु हुँदा खुसी बनेको सुकुमारीले तीन वर्षदेखि खेतमा खेती गर्न पाएकी छैन्। 'सिंचाइ आयोजना सुरु हुँदा राही लागेको थियो, अहिले भने विकासको नाममा निम्त्याएको विनाशले गरिखान दिएपन,' उनले गुनासो गरिन्।

देवदह-३ बसन्तपुरीको जोखनी थारुले घरमै किराना र कस्टोटिक पसल चलाएकी थिइन्।

खेतीपातीसँगै किराना र कस्टोटिक पसलको आमदानीले घरपरिवार चलाउन उनलाई सहज सहज भएको थियो। २०७८ सालमा आएको बाढीले घरको तल्लो तलामा रहेको पसल डुबाइदियो। गोठमा पालेका हाँस कुख्या पनि सबै बगायो।

मध्यरातमा आएको बाढी घर र गोठमा पसेपछि पाँच लाख भन्दा बढिको क्षति गराइदिएको उनले बताइन्। 'दुई तलाको घर भएकाले हामी माथिल्लो तलामा गएर ज्यान जोगायो, भुई तलामा र गोठमा भएका धनमाल र बस्तुभाउ नै बगायो। रोहिणी सिंचाइ आयोजनाको इयामकै कारण बस्ती र खेतमा बाढी पाप्यो,' उनले भनिन्, 'यो भन्दा पहिले कहिल्लै बाढी पसेपो थिएन, सिंचाइको बाँध र नहर बनेपछि बाढी सबै बस्ती र खेतमा सोफियो।' भएको चार कट्टा खेत पनि बगर बनेपछि तीन वर्ष खेती गर्न नसकेको उनले गुनासो गरिन्।

तिलोत्तमा नगरपालिकाको बडा नम्बर १० र देवदह नगरपालिकाको बडा नम्बर २ को संगमस्थल रोहिणी नदीमा ३ हजार ५ सय मिटर लम्बाइको जलाशय बनाउने र ८ सय मिटर चौडाइ ५० मिटर गहिरो इयाम बनाएर तिलोत्तमा र देवदहको १ हजार ५ सय हेक्टर खेतीयोग्य जिमिनमा सिंचाइ सुविधा पुऱ्याउने भन्दै आयोजनाको निर्माण सुरु गरिएको थियो।

कार्यालय प्रमुख दामोदर सापकोटाले आयोजना सम्पन्न नहुँदै स्थानीय बस्ती र खेतीयोग्य जिमिन डुबानमा पर्न थालेपछि अध्ययन र पुनः मूल्यांकनको लागि मन्त्रालयमा आग्रह गरिएको बताए।

'आयोजनाको भौतिक रूपमा अध्ययन र पुनः मूल्यांकनका कार्यालयलाई आग्रह गरिएको छ, मन्त्रालयले पुनः मूल्यांकनसहित डिपिआर तापाको आयोजनाको सबै काम रोकिएको छ,' सापकोटाले भने।

सापकोटाले आफू ६-७ महिना अधि मात्रै कार्यालय प्रमुख भएर आएकोले पुनः मूल्यांकन नगर्दा सम्प आयोजनाको डिजाइनमा कहाँने त्रूटी भयो।

महालेखा परीक्षकको कार्यालयले भने आयोजनाको डिजाइन नै त्रूटिपूर्ण रहेको तथा निर्माण कम्पनी र परामर्श दाताको कमजोरी देखाएको छ।

महालेखा परीक्षकको कार्यालयले त्रूटिपूर्ण डिजाइन तापाको पार्ने, जाँच वा स्वीकृत गर्ने अधिकारी र सो कार्यमा संलग्न प्रामाण्यदाताहरूलाई कारबाही गर्नुपर्ने सुझाव पेश गरेको थियो।

'जल स्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय रूपन्देहीको रोहिणी सिंचाइ योजना अन्तर्गत हेडवर्क, गाइडवण्ड र प्रोटेक्सन निर्माण कार्यमा २० कोरोड ७७ लाख ६८ हजार रुपैयाँ र नहर संरचना बापत ८ कोरोड ७८ लाख ५१ हजार रुपैयाँ समेत कुल ३९ कोरोड ५६ लाख १९ हजार खर्च भएकोमा योजना संचालनमा देखिएन,' महालेखाले

तिलोत्तमा व्यापार संघको कार्यशाला गोष्ठी पाल्पामा सुरु

गौतमबुद्ध सन्देश

तिलोत्तमा, १ चैत।

तिलोत्तमा व्यापार संघको कार्यशाला गोष्ठी पाल्पामा सुरु

जेपी कंडेलले संस्थागत हित र व्यवसायीहरूको हक अधिकारको लागि संगठित रूपमा अगाडि बढन व्यवसायीहरूलाई आग्रह गरे।

उनले तीन वर्षे कार्यकालाभित्र १५ सय सदस्य पुर्याउने, संघमा आबद्ध सदस्यहरूको दुर्घटना ब

एमालेले लुम्बिनी प्रदेशका द६ हजार पाटी सदस्यको एकसाथ परीक्षा लिने

बुटवल । नेकपा एमाले लुम्बिनीले प्रदेशमा रहेका ८६ हजार २ सय ६० जना सदस्यको एक पटक परीक्षा लिने भएको छ । पाटी सदस्यहरूलाई नीतिगत तथा अन्य जानकारी दिलाउने उद्देश्यले यस प्रकारको नयाँ कार्यक्रम थालिएको एमालेको भनाई छ । यहाँ चैत ५ गते हुने यस्तो परीक्षामा सदस्यको क्षमता अनुसारको प्रश्न तयारी गरिएको छ ।

निष्ठिय सदस्यलाई क्रियाशील र जावाफदेही बनाउन यो कार्यक्रम थालिएको भए पनि पहिलो पटक अनुत्तीर्णलाई पुऱ्यः अवसर दिइने र पटक पटक असफल भए पाटीबाट बिदा गरिने रणनीति बनाइएको एमाले सचिवालय तथा प्रदेश इन्वार्ज पद्धा अर्थालाई बताइन् । प्रदेश कमीटीले प्रदेशभित्र रहेका १२ वटै जिल्लाका पाटी सदस्यहरूको चैत ५ गते वडा कमिटीमा परीक्षा लिइने छ । यसमा प्रदेशभरका ८६ हजार २ सय ६० जना नेतारकार्यकर्ताहरू सहभागी हुनेछन् ।

अर्तीलाई परीक्षाको नितिजाबाट पाटीका कार्यकर्ताहरूको स्तर निर्धारण हुने

चैत ४ गते बस्ने भनिएको लुम्बिनी प्रदेश सभा वैठक स्थगित

बुटवल, १ चैत ।

चैत ४ गतेका लागि बोलाइएको लुम्बिनी प्रदेश सभाको तेस्रो अधिवेशनको चौथो वैठक स्थगित गरिएको छ । लुम्बिनी प्रदेश सरकारले प्रदेश सभाको हिँडै अधिवेशन अन्य गरेको पत्र विहारबाट प्रदेश प्रमुख अधिकारीको शेरचनको कार्यालयलाई पठाएको हो । फागुन २३ गते यसअधिको सत्ता सार्फेदार नेकपा माओवादी केन्द्रले समर्थन फिर्ता लिएपछि मुख्यमन्त्री चौधरी अहिले अल्पप्रतमा छ । सरकारका प्रवक्ता गुहमन्त्री सन्तोष पाण्डेले तत्काल प्रदेश

सभालाई कुनै बिजनेस नभएकोले अधिवेशन स्थगित गरी प्रदेश प्रमुखकोमा पत्र पठाएको बताए । प्रदेश सभा सचिव दुर्लभ पुनरुन दलका नेता लिला गिरीले मुख्यमन्त्री डिल्लीबाहादुर चौधरीले प्रदेश सभालाई छल्नका लागि वैठक स्थगित गरेको आरोप लगाए । सरकारको उक्त निर्णयसँग विहार दिउँसो नै नेकपा एमाले संसदीय दलका नेता लिला गिरीसहितका नेताहरूले प्रदेश प्रमुख शेरचनलाई भेटेर छलफल गरेका छन् ।

जीवनउपयोगी...

र चन्द्रगुप्त मौर्यले चाणक्यजस्ता असल गुरु प्राप्त गरेका कारण आ-आफ्नो क्षेत्रमा निपुणता प्राप्त गरेका थिए, त्यसैगरी असल विद्यार्थी उत्पादन गर्न असल शिक्षक वा गुरु आवश्यक पर्छ भन्ने कुरा भल्नु हुँदैन । क्षमतावान, गुणवान, विनयी, अध्ययनशील अध्यापकबिना असल चेला जन्मन सक्दैन । अर्थात गुणवान चेला उत्पादन गर्न गुणवान गुरु आवश्यक पर्छ । शिक्षकले एउटा विद्यार्थीको मात्र नभई समाज र मुलुकको भविष्य निर्धारण गर्ने हुँदा क्षमतावान व्यक्ति मात्र शिक्षण पेसामा प्रवेश गर्ने वातावरण निर्माण गर्नुपर्छ । शिक्षकको क्षमता अभिवृद्धिका लागि

नियमित रूपमा तालिम, सिकाइ, प्रशिक्षण, अनुसन्धान, आकर्षक सेवासुविधा उपलब्ध गराउँदै निजलाई अध्ययनशील, शोधक, नैतिकवान तथा अद्यावधिक बनाउने वातावरण सिर्जना गर्नुपर्छ । अध्यापकलाई अध्ययनशील एवं अद्यावधिक तुलयाउन नियुक्ति तथा निष्कासन स्वतन्त्रता ९५% रुपाई एड फायर० र कार्य सम्पादनमा आधारित पारिश्रमिक ९४फर्मेस वेस्ड पेइड० विधि कार्यान्वयमा ल्याउन हिचिकचाउनु हुँदैन । अध्यापन पेसाको सामाजिक प्रतिष्ठा खस्किरहेकाले उठानका उपायहरू पहिलाई कार्यान्वयन गर्नुपर्छ । अर्थात आकर्षक सेवा-सुविधाको प्रबन्ध गरी निजामती वा सोसरह आकर्षक तुल्याउनुपर्छ ।

सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको नगरवासीहरूमा हार्दिक अनुरोध

- जन्म दर्ता, विवाह दर्ता, मृत्यु दर्ता, सम्बन्ध स्वतन्त्र, एवं वसाई समाई जस्ता व्याकुलत घटना सम्यमे दर्ता गर्ने ।
- संवर्जनिक स्थल, दर्ता एवं खोला नालाहरूलाई फोहोर ढल विवरजन स्थलको रूपमा प्रयोग नगरी ।
- घरको नक्शा पास गरेका कार्यालयमा निर्माण गर्ने, भवन सहितको पालना गर्ने ।
- सडक अर्थात हुँदै गाँडी निर्माण समाझी नगरी ।
- आफ्ना चौपाया छाडा नदीहाँडै, दुर्घटना न्यूनिकरणमा सहकार्य गर्ने ।
- नगरपालिकाको तोकिको कर शुल्कहरू समयमै बुझाई विकास निर्माणमा सक्रिय सहभागी बन्ने ।
- स्लाइटिकका झोलालाई निरसहित गर्ने ।
- सुखाकारी सुखाकारी साधन गर्ने लाभान्वित आपानो नाम भता पाउने लिस्टमा छ छैन प्रत्येक वर्षको साउन महिनामा आ-आफ्ने बढा कार्यालयमा गई बुडा १ दुव्वक बन्ने ।
- फोहोर अव्यविधित रूपमा खाली जग्गा, सार्वजनिक स्थल, सडक नदी नहरका छेउ फाल्दा नगर नै दुर्मिन्त हुने भएकाले यसरी अव्यवस्थित रूपमा फोहोर फाल्दो कार्य तत्काल बन्द गरी फोहोर उत्पादन तहीं स्थानीय टोल सम्बन्ध तरीको व्यवस्थापन गर्ने सार्वान्ध साधन (ट्रेटर, इप्पर आदि) मा राखी पठाई नगर सकारात्मक राखेको अभियानमा सहयोग गर्नुपर्छ ।
- फोहोर जयाभानी सडक, नाली, कुला, खोलानाला, चौर कतैपैनि काल्पने व्याकुलाई, व्यवस्थापनमा अव्यवस्थित रूपमा फोहोर व्यवस्थापन ऐन विभाग जरिबान तथा कैद सजाय हुने कानुनी प्रावधान राखेको अव्यवस्थापन गर्नुपर्छ ।
- सार्वानी साधन जयाभानी सडकमा पार्किङ नाराही ।
- राजमार्ग तथा साधारण यात्रामा नियमित रूपमा साफा गर्ने गर्ने ।
- आफ्नून टोलालाई हप्ताको एक दिन नियमित रूपमा साफा गर्ने ।

सिद्धार्थनगर नगरपालिका

नगरकार्यपालिकाको कार्यालय, रुपन्देही

Government of Nepal
Ministry of Energy, Water Resources and Irrigation
Department of Electricity Development
Naumure Multipurpose Project

Sitganga-08, Arghakhanchi

Invitation for Bids

First Date of Publication: 2080/12/02

Naumure Multipurpose Project, Arghakhanchi invites bids from eligible bidders for the procurement of the following works.

S.N.	Contract ID. No.	Description	Estimated Amount (Without VAT & Contingencies) (NRs)	Bid Security (NRs)	Bid Document Fee(NRs)	Submission Deadline
1	NMP/WORKS/NCB/2080/81/03	Construction of Jhilibang to Naumure Damsite Road (AW)	4711418.51	130000	3000	Before 2081/01/02 12:00 hours
2	NMP/WORKS/SQ/2080/81/05	Upgradation of Darvan Jhilibang Road (AW)	1669577.26	45000	1000	Before 2080/12/18 12:00 hours

Eligible bidders may obtain bidding documents from the PPMO website www.bolpatra.gov.np/egp. For further details please visit the project office at Sitganga -08, Arghakhanchi or reach out at mobile phone 9857081409 during office hours or mail to info.naumure@gmail.com.

Bhumikasthan Municipality

Nuwakot, Arghakhanchi

Lumbini Province, Nepal

Invitation for Bids

Second Date of publication: 15-03-2024 (2080-12-02)

- Bhumikasthan Municipality invites electronic bids from eligible bidders for the following works under National Competitive Bidding-Single Envelope Bidding procedures.
- Bidders may obtain further information and inspect the bidding document may visit PPMO website www.bolpatra.gov.np/egp and download the bidding documents for e-submission from PPMO's Web Site www.bolpatra.gov.np/egp.
- Bidder who chooses to submit their bid electronically can download the bidding documents for e-submission from PPMO's e-GP system www.bolpatra.gov.np/egp. Bidders, submitting their bid electronically should deposit the cost of NRs.1000/- as bidding document fee in the account as specified below:

Information to deposit the cost of bidding document in Bank:

- Name of the Bank: Parbhu Bank Ltd.
- Name of Office: Bhumikasthan Municipality Office
- Office Account no: 2587086986800138
- Account Name : Internal Revenue.
- The bids will be opened in the presence of Bidders' representatives who choose to attend at 31st March, 2024 13:00 hours at the office of Bhumikasthan Municipality Arghakhanchi Lumbini Province Nepal. Bid Security must be valid for a period of 45 days after bid opening and must be accompanied by a bid security or scanned copy of the bid security in pdf format which shall be valid for 30 days beyond the validity period of the bid.

Information to deposit the BID Security Amount in Bank:

- Name of the Bank: Parbhu Bank Ltd.
- Name of Office: Bhumikasthan Municipality Office
- Office Account no: 2587086986800048
- Account Name : Dharouti Account.
- Pre-bid meeting shall be held at Bhumikasthan Municipality Arghakhanchi Lumbini Province, Nepal at 24th March, 2024 13:00 hours.
- Electronic bids must be submitted to the office Bhumikasthan Municipality, Arghakhanchi, Lumbini Province, Nepal through PPMO's e-GP system www.bolpatra.gov.np/egp on or before 31-03-2024 12:00 PM. Bids received after this deadline will be rejected.

Bidders other details are as given below:

Tender No.	Name of Project	Bid Price	Estimate cost (Exclusive of VAT and Contingencies)	Bid Security Amount In NRs	Bid security valid period
28/BMA/G/SD/080/81	AairawatiGaighat Trail Bridge Construction Works.	NRs. 1000.00 (Not Refundable)	1417614.89	40500	75 Days
30/BMA/W/UPG/080/81	NuwakotHatiya to Kot Road and Kot Maintenance Works.	NRs. 1000.00 (Not Refundable)	1298699.02	37500	

- If the last date of purchasing and /or submission falls on a government holiday, then the next working day shall be considered as the last date. In such case the validity period of the bid and bid security shall remain the same as specified for the original last date of bid submission.

Murdyari Gauḍīpālīka

गाउँ कार्यप